

Handläggare
Sara Magnusson
Telefon: 0850829487**Till**
Kommunstyrelsens ekonomi-
och trygghetsutskott

Planeringsförutsättningar för budget 2026–2028

Stadsledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsens ekonomi- och trygghetsutskott beslutar följande. Planeringsförutsättningar för budget 2026–2028, med redovisning av konjunkturen i Stockholm, läggs till handlingarna.

Sammanfattning

Stockholms stad har i grunden en god ekonomi. Samtidigt står den kommunala koncernen inför strukturella utmaningar. Den allmänna prisuppgången, högre räntenivåer och den demografiska utvecklingen kommer att fortsätta att påverka stadens kostnader.

Befolkningen ökar, men på en lägre nivå än tidigare decennium. De äldsta i befolkningen förväntas öka mest, väsentligt mer än de i förvärvsaktiv ålder, och antalet barn i åldern 0-15 år förväntas minska. Att säkra kompetensförsörjningen inom äldreomsorgen när andelen personer i förvärvsaktiv ålder minskar och att anpassa de pedagogiska verksamheterna utifrån ett minskat antal barn är en utmaning som ställer höga krav på planering och omställning.

Befolkningsförändringarna genererar även nya investeringsbehov, i likhet med klimatförändringarna. Stockholm har många pågående investeringsprojekt och stora investeringsplaner. Det finns också behov av reinvesteringar i befintliga anläggningar. Den kommunala koncernens kapitalkostnader har ökat de senaste åren och förväntas öka ytterligare kommande år, vilket främst påverkar de investerade verksamheterna men även driftverksamheterna.

Världen befinner sig i ett komplext läge med ökade geopolitiska spänningar och konflikter, och på senare tid snabba förändringar och påverkan på det ekonomiska systemet. Tillväxten har bromsat in och återhämtningen i den svenska ekonomin väntas inledas andra halvåret 2025 men lågkonjunkturen består. Skatteunderlaget förväntas öka något 2026 och tydligare från 2027 men urholkas reellt till följd av hög inflation och ett förändrat ränteläge.

Under rådande omständigheter är det extra komplicerat att förutse utvecklingen, både på kort och på lång sikt. Det är särskilt viktigt att följa utvecklingen för att vid behov kunna vidta åtgärder i tid.

Prioriteringar och åtgärder för att anpassa verksamheten för en långsiktigt hållbar ekonomi är nödvändiga för att klara framtida verksamhetsutmaningar och omfattande investeringsbehov.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av finansavdelningen i samarbete med övriga avdelningar på stadsledningskontoret samt Stockholms Stadshus AB. Nämndernas och bolagsstyrelsernas planer för åren 2026–2028, med analys av utvecklingen för perioden, ligger delvis till grund för ärendet.

Ärendet

Enligt kommunallagen ska budgeten innehålla en plan för ekonomisk förvaltning för en period om tre år, där budgetåret utgör periodens första år. Stadens *Planeringsförutsättningar för budget 2026–2028* utgör en del av budgetberedningen och redovisar en plan för stadens ekonomi de kommande tre åren. Ärendet ger en samlad bild av de faktorer som bedöms få störst påverkan på ekonomi och verksamhet de kommande åren. Stadens nämnder och bolagsstyrelser har redovisat sina planer för åren 2026 till och med 2028, vilket förstärker den samlade bilden och långsiktigheten i planeringen.

Fredrik Jurdell
Stadsdirektör

Susanne Tiderman
Ekonomidirektör

Omvärldsförutsättningar

Världen befinner sig i ett komplext läge med ökade geopolitiska spänningar och konflikter, och på senare tid snabba förändringar i det ekonomiska systemet. Även andra faktorer som till exempel förändringar i den demografiska utvecklingen, klimatförändringar, teknikskiften och hot om cyberattacker bidrar till komplexiteten och skapar en svårnavigerad miljö.

Under rådande omständigheter är det särskilt komplicerat att förutse utvecklingen, både på kort och på lång sikt. När förutsättningarna förändras snabbt blir det utmanande med prognoser eftersom de modeller och historiska samband som prognoser vanligen utgår ifrån inte längre gäller.

Mot bakgrund av detta är det rimligt att anta att planeringsförutsättningarna för Stockholms stads budget 2026 är mer osäkra än vanligt och snabbt kan komma att förändras. Det blir därför särskilt viktigt att följa utvecklingen för att vid behov vidta åtgärder.

Global konjunktur och utveckling

Det globala ekonomiska systemet har utmanats flera gånger på kort tid. Den amerikanska administrationen har, sedan deras nya ledning tillträdde, gjort ett stort antal utspel kring geopolitiska förutsättningar och tullar som ökat osäkerheten i handelspolitiken och världsekonomin. Internationella valutafonden (IMF) beskriver läget som oförutsägbart i aprils upplaga av World Economic Outlook (WEO). Världen har förts in i en ny era där befintliga regler utmanas och nya regler inte har utformats än. Till följd av det komplexa läget gav inte IMF ut någon traditionell prognos i april, utan valde istället att redovisa en referensprognos där global tillväxt faller till 2,8 procent i år och 3,0 procent 2026.

Konjunkturinstitutet (KI) bedömer att den globala tillväxten fortsätter ligga på knappt 3 procent 2025–2026, vilket är betydligt lägre än det historiska genomsnittet på 3,5 procent (perioden 2000–2023). BNP-tillväxten i USA väntas bromsa in de kommande åren bland annat till följd av negativa effekter från tullhöjningarna. Även tillväxten i Kina mattas av något de kommande åren, mot bakgrund av att den tilltagande handelskonflikten med USA. Samtidigt väntas en fortsatt låg tillväxt i euroområdet under 2025, som tyngs av bland annat den svaga tyska tillverkningsindustrin. Under 2026 väntas dock en återhämtning inom euroområdet, delvis till följd av ökade försvarssatsningar i EU och aviserade investeringar i infrastruktur i Tyskland. Mot bakgrund av Rysslands fortsatta aggression och den nya amerikanska regeringens

utrikespolitik har många europeiska länder uttryckt en vilja att snabbt öka sin försvarskapacitet.

BNP-tillväxt, fasta priser, procentuell förändring

	Utfall	Prognos		Scenario		
Område/År	2024	2025	2026	2027	2028	2029
BNP i världen	2,8	2,8	2,9	2,9	2,8	2,7
BNP i Kina	5,0	4,6	4,2	4,0	3,7	3,5
BNP i USA	2,8	1,8	1,8	1,9	1,8	1,8
BNP i euroområdet	0,8	0,8	1,7	1,9	1,6	1,3

Källa: Konjunkturläget mars 2025, Konjunkturinstitutet

Sveriges konjunktur och utveckling

Svensk ekonomi befinner sig fortsatt i en lågkonjunktur. Hushållens konsumtion och företagens investeringar hålls tillbaka av hög inflation och osäkerhet om den framtida ekonomiska utvecklingen. En konjunkturåterhämtning väntas inledas under andra halvåret 2025 i takt med att reallönerna ökar och hushållens köpkraft stärks. BNP-tillväxten beräknas bli 1,7 procent för helåret 2025 och återhämtningen i ekonomin väntas fortsätta under 2026 och tillväxten stiger till 2,9 procent.

Liksom Riksbanken och Finansdepartementet räknar KI med en KPIF-inflation kring 2,5 procent under 2025, delvis till följd av att varupriserna ökat snabbare, inte minst på livsmedel. Utvecklingen dämpas senare under året och inflationen faller markant till i genomsnitt 1,7 procent 2026. Riksbankens styrränta väntas enligt KI ligga kvar på 2,25 procent ända till 2028, då den höjs till 2,50 procent enligt prognosen. En sådan utveckling ligger i linje med Riksbankens egen bedömning från slutet av mars 2025.

Det svaga konjunkturläget bidrar till att den offentliga sektorns finansiella sparande fortsatt blir negativt år 2025. Det finansiella sparandet beräknas som skillnaden mellan den offentliga sektorns inkomster och utgifter. Om utgifterna är större än inkomsterna blir det finansiella sparandet negativt. Det finansiella sparandet år 2025 och 2026 är i linje med nuvarande målnivå och i linje med det finanspolitiska ramverket. Statens budgetutrymme för 2026–2029 beräknas sammantaget uppgå till ca 170 mdkr. En viktig fråga för finanspolitiken framöver är hur mycket försvarsutgifterna ska öka och hur utgiftsökningen ska finansieras. Regeringen räknar med att behöva låna totalt 300 mdkr fram till år 2035 för att försvarsutgifterna ska komma upp till 3,5 procent av BNP.

Utvalda nyckeltal för Sveriges ekonomi, procent om inget annat anges

	Utfall	Prognos		Scenario		
Nyckeltal/År	2024	2025	2026	2027	2028	2029
BNP*	1,0	1,7	2,9	2,7	1,6	1,8
Arbetslöshet	8,4	8,9	8,6	7,9	7,3	7,2
Sysselsättning	-0,5	0,2	1,1	1,3	1,0	0,5
KPIF, inflation	1,9	2,5	1,7	2,0	2,0	2,0
Styrränta**	2,75	2,25	2,25	2,25	2,50	2,50
Finansiellt sparande***	-1,5	-0,4	-0,3	-0,1	0,2	0,1

Förklaring: *Procentuell förändring, **Vid årets slut, ***Procent av BNP.

Prognos, ett försök att förutsäga den mest troliga utvecklingen för ett antal variabler.

Scenario, en konsistent beskrivning av utvecklingen utifrån ett antal centrala antaganden.

Källa: Konjunkturinstitutet, Konjunkturläget mars 2025

Demografisk utveckling

Under år 2024 ökade Sveriges folkmängd med 36 000 personer till knappt 10,6 miljoner, enligt statistikmyndigheten SCB. Det är en av de lägsta folkökningarna under 2000-talet. Folkökningen på riksnivå förklaras främst av att fler invandrade än utvandrade. Sedan 2010 har de svenska födelsetalen stadigt sjunkit. År 2024 var den summerade fruktsamheten den lägsta någonsin som uppmätts, 1,43 barn per kvinna. För en stabil befolkning krävs ett födelsetal på 2,1 barn. De sjunkande födelsetalen är ett globalt fenomen. Den åldersgrupp som ökar mest procentuellt är de äldsta i befolkningen. En ny demografisk situation med mindre barnkullar, marginellt fler i arbetsför ålder och en ansenlig ökning av äldre innebär stora utmaningar för landets kommuner och regioner.

Arbetsmarknad

Arbetslösheten beräknas fortsätta öka år 2025, till 8,9 procent, och det dröjer till år 2028 innan arbetslösheten är nere på en jämviktsnivå kring 7 procent enligt KI:s prognoser. Även Arbetsförmedlingen bedömer att återhämtningen på arbetsmarknaden blir utdragen.

Den svaga konjunkturen och den höga arbetslösheten har lett till att antalet långtidsarbetslösa ökat. Många arbetssökande har en svag konkurrensförmåga på arbetsmarknaden. Samtidigt rapporterar många arbetsgivare att de har fortsatta utmaningar med att hitta rätt kompetens. Rekryteringsbehoven finns inom både gymnasiala och eftergymnasiala yrken. Det är stora regionala skillnader med störst arbetskraftsbrist i norra Sverige. I Västerbotten och Norrbotten har arbetslösheten legat på väldigt låga nivåer även under lågkonjunkturen. I södra Sverige och i storstadsområdena har arbetslösheten ökat mer.

Säkerhet och beredskap

De senaste åren präglas av ett försämrat säkerhetspolitiskt läge och en förändrad hotbild mot Sverige. Terrorhotnivån fortsätter vara en fyra på en femgradig skala. Enligt Säkerhetspolisen präglas säkerhetssituationen av en ökad komplexitet och ett allvarligt läge som kommer att bestå under en längre tid. Även internationella händelser och konflikter har försämrat utvecklingen.

Kommande år väntas omfattande lagstiftning, för att utveckla den civila beredskapen, träda ikraft med stor påverkan på och nya uppgifter för kommunal verksamhet. Det gäller bland annat försörjningsberedskap, personalförsörjning och skydd av civilbefolkningen. Även lagstiftning som styr kommuners arbete med krisberedskap och civilt försvar görs om. Hur staden påverkas ekonomiskt beror främst på den statliga finansieringens utformning.

Stockholms konjunktur och utveckling

Konjunkturen i Stockholms län har varit dämpad sedan början av 2022, men förbättrades under 2024 och var vid årsskiftet tillbaka på positiva nivåer för första gången sedan början av 2022.

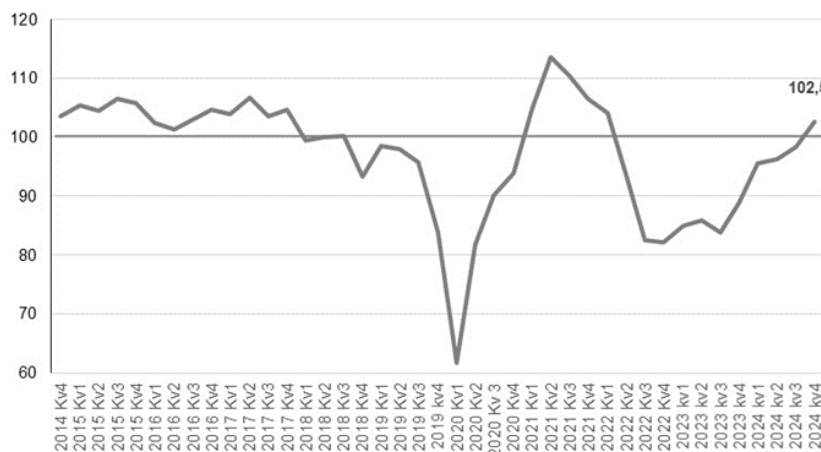
Barometerindikatorn, som mäter hushållens och företagens sammanlagda syn på ekonomin, låg i slutet av 2024 på 102,5. Det indikerar att stämningssläget då var något mer positivt än ett historiskt normalläge. Det var främst stämningssläget i näringslivet som förbättrades och konfidensindikatorn¹ ökade med 5,5 enheter till 103,2. Starkast var indikatorn för handeln som ökade till drygt 107. Byggindustrins indikator visade på en stark återhämtning och steg till 98,3. Främst förbättrades läget inom infrastruktur och anläggning medan bostadsbyggandet fortfarande gick trögt.

Stämningssläget bland hushållen i Stockholm ökade under 2024 i takt med att inflationen och räntan gick ned. Under sista kvartalet 2024 minskade dock hushållens konfidensindikator något till 99,3. Nedgången drevs av svagare framtidsförväntningar på den egna ekonomin och rikets totala ekonomi, men hushållens indikator låg fortfarande i linje med det historiska genomsnittet som är 100.

---

¹ En konfidensindikator är ett konjunkturmått som mäter företags och hushålls förväntningar och uppfattningar om den ekonomiska framtiden.

Stockholmsbarometern till och med kvartal 4 2024

Förklaring: Barometerindikator baseras på hushåll och företag i Stockholms län och, visar hur hushåll och företag bedömer det ekonomiska läget. Värderna runt 100 betyder att konjunkturläget är normalt, 90–98,9 är svagare än normalt och under 90 mycket svagare än normalt. Källa: Handelskammaren i Stockholm

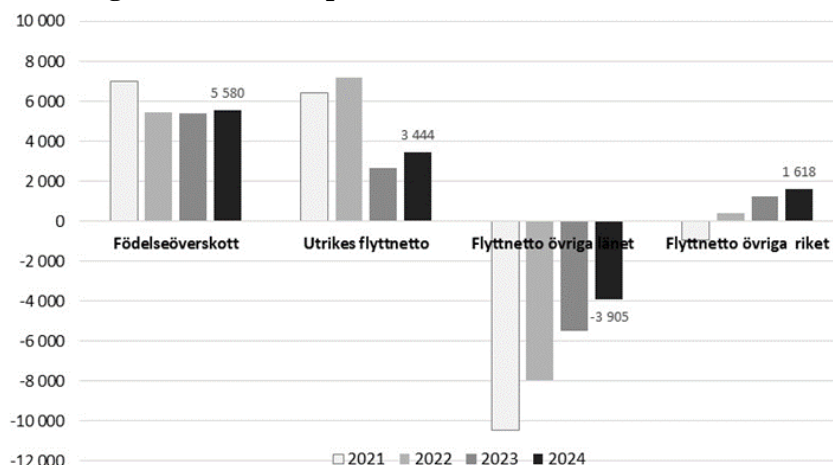
Demografisk utveckling

Befolkningen i staden fortsätter att öka, om än på en lägre nivå än tidigare decenniums starka befolkningstillväxt. Stockholms stad hade vid årsskiftet en folkmängd på 995 574 personer och ökningen uppgick till 6 631 personer år 2024 (4 195 år 2023). Antalet födda barn var 11 430, vilket är det lägsta antalet födda i staden sedan 2004. Trots att stadens födelseöverskott (födda minus döda) på 5 580 personer var relativt lågt jämfört med tidigare år, svarade det för 84 procent av den totala folkökningen under 2024. Flyttningarna bidrog också till att staden växte. Det var totalt sett 1 157 personer fler som flyttade till staden än från, efter fyra år av högre utflyttning än inflyttning. Det negativa flyttnettot mot övriga kommuner i Stockholms län har minskat.

Fruksamheten uppgick till 1,33 barn per kvinna år 2024 och har haft en nedåtgående trend sedan år 2012 då det föddes 1,92 barn per kvinna. I prognosen fram till 2034 förväntas fruktsamhetstalen öka svagt till cirka 1,5 barn per kvinna. Enligt den preliminära befolkningsprognosen från Sweco väntas Stockholms stad nå en miljon invånare under år 2025 och år 2034 beräknas befolkningen uppgå till 1 057 903 personer. Det innebär en befolkningsökning på 63 300 invånare på 10 år jämfört med med 83 600 de senaste 10 åren.

I diagrammet nedan visas Stockholms stads befolkningstillväxtens komponenter de senaste fyra åren.

Befolkningstillväxtens komponenter 2021–2024

Källa SCB

I Stockholms stad, liksom i riket, är det de äldsta i befolkningen som ökar mest. Fram till år 2034 beräknas antalet personer över 80 år att öka med 50 procent jämfört med år 2024. Antalet invånare i den förvärvsaktiva delen av befolkningen (20–64 år) väntas öka svagt med endast 6 procent till år 2034 vilket motsvarar i genomsnitt cirka 0,6 procent årligen.

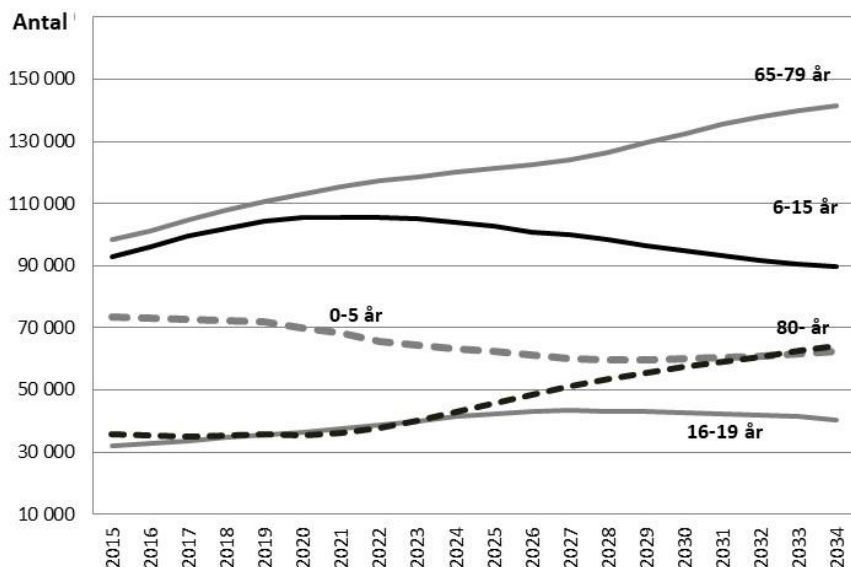
Samtidigt minskar barnen i förskoleåldern och i skolåldern, och det är en långsiktig förändring. Barnen i åldersgruppen 0–5 år förväntas minska med cirka 3 500 barn från år 2024 fram till år 2030 då de sakta börjar öka igen, bland annat till följd av högre antaganden om fruktsamheten. Barnen i skolåldern 6–15 år minskar under hela prognosperioden och år 2034 väntas antalet skolbarn vara 14 300 färre än år 2024, vilket innebär en minskning med 14 procent. Antalet ungdomar i gymnasieåldern fortsätter däremot att öka de närmaste åren innan en minskning inleds år 2028. År 2034 beräknas antalet 16–19-åringar vara 2 procent färre än år 2024, vilket motsvarar nästan 1 400 individer.

Antalet invånare i åldern 65 till 79 år ökar starkt och år 2034 beräknas antalet personer i åldersgruppen vara drygt 21 500 fler jämfört med år 2024, en ökning med 18 procent.

I diagrammet nedan visas faktisk befolkningsökning i olika åldersgrupper åren 2015 till 2024 samt prognos för åren 2025 till 2034.

Stockholms stads befolkningsutveckling i valda åldersgrupper

Förklaring: Faktiskt befolkning till och med år 2024, därefter prognos.

Källa: Sweco, preliminär prognos - mars 2025

Tabellen nedan visar utfall för år 2024 samt prognos för olika åldersgrupper åren 2025–2028 samt år 2034.

Stockholms stads befolkningsprognos 2025–2028 samt år 2034

Ålder	2024	2025	2026	2027	2028	2034*
0 år	11 209	11 065	11 013	10 935	11 071	11 918
Förändring (%)	-0,7%	-1,3%	-0,5%	-0,7%	1,2%	6,3%
1-5 år	52 191	51 224	50 276	49 032	48 709	50 584
Förändring (%)	-1,8%	-1,9%	-1,9%	-2,5%	-0,7%	-3,1%
6-15 år	103 938	102 741	100 908	99 940	98 269	89 642
Förändring (%)	-1,0%	-1,2%	-1,8%	-1,0%	-1,7%	-13,8%
16-19 år	41 335	42 428	43 208	43 439	43 219	40 497
Förändring (%)	3,5%	2,6%	1,8%	0,5%	-0,5%	-2,0%
20-64 år	624 019	628 762	632 452	636 077	639 766	659 488
Förändring (%)	0,5%	0,8%	0,6%	0,6%	0,6%	5,7 %
65-79 år	120 056	121 204	122 487	124 161	126 347	141 583
Förändring (%)	1,1%	1,0%	1,1%	1,4%	1,8%	17,9%
80 – år	42 823	45 574	48 311	50 999	53 365	64 191
Förändring (%)	7,0%	6,4%	6,0%	5,6%	4,6%	49,9%
Hela befolkningen	995 574	1 002 999	1 008 654	1 014 583	1 020 747	1 057 903
Förändring (%)	0,7%	0,7%	0,6%	0,6%	0,6%	6,3%

Förklaring: *År 2034, procentuell förändring visar förändringen i jämförelse med år 2024. Procentuell förändring övriga år görs i jämförelse med föregående år.

Källa: Sweco

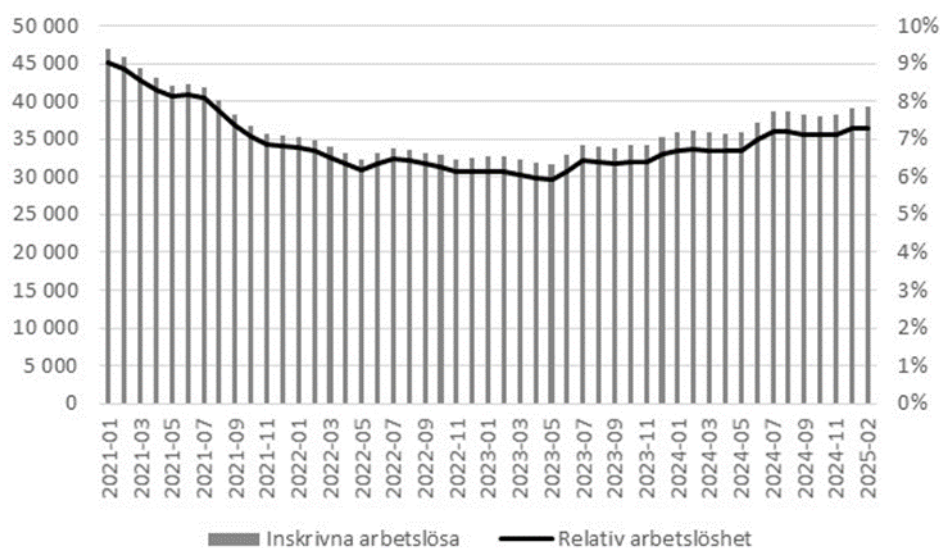
Arbetsmarknad

Antalet inskrivna som arbetslösa på Arbetsförmedlingen i Stockholms stad har ökat med 8,2 procent i februari 2025 jämfört med samma period 2024. Det är en ökning med 2 976 personer.

Den relativa arbetslösheten² i staden var 7,3 procent i februari 2025, vilket kan jämföras med 6,8 procent i februari 2024. Enligt Arbetsförmedlingens statistik har staden en något högre relativ arbetslöshet än riket som helhet (7,2 procent).

Ungdomar tenderar att påverkas tidigt vid konjunkturförändringar och antalet inskrivna arbetslösa ungdomar (18–24 år) ökar. I slutet av februari 2025 var 3 239 ungdomar inskrivna som arbetslösa i Stockholms stad, vilket motsvarar en relativ ungdomsarbetslöshet på 7,4 procent. Motsvarande andel i riket var 8,1 procent. Ungdomsarbetslösheten i Stockholms stad är högre bland män än kvinnor. I februari 2025 låg arbetslösheten bland unga män på 9,5 procent jämfört med 8,8 procent samma period 2024. Arbetslösheten bland unga kvinnor var 5,4 procent jämfört med 5,2 procent i februari 2024.

Antal inskrivna arbetslösa samt relativ arbetslöshet i Stockholms stad, till och med februari 2025

Källa: Arbetsförmedlingen

Bostadsbyggande

Stockholmsregionen fortsätter att växa om än i ett långsammare tempo. Under 2024 ökade befolkningen i länet med 18 486 personer och i slutet av 2024 hade länet 2 473 307 invånare med sikte på att nå 2,6 miljoner invånare år 2030.

Bostadsbyggandet i Stockholms län ökade med 15 procent under 2024 till 8 979 bostäder, jämfört med år 2023 enligt preliminära uppgifter från SCB. I Stockholms stad byggstartade 2 597 bostäder år 2024, vilket är 10 procent färre jämfört med år 2023 (2 892 bostäder). Enligt de flesta bedömare är det utmaningar med

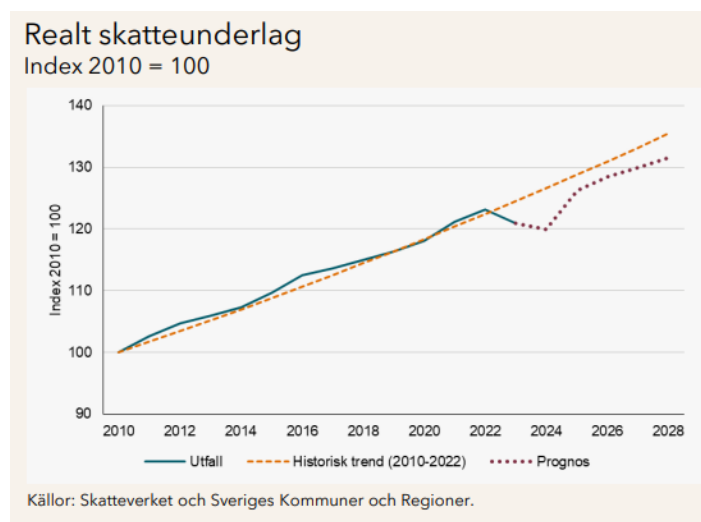
² Relativ arbetslöshet definieras som andelen (%) arbetslösa av antalet personer i arbetskraften.

finansiering som ligger bakom det minskande bostadsbyggande i kombination med ökade byggkostnader. Nyproduktionsprojekt som tidigare var lönsamma är nu olönsamma och på flera håll i regionen går det inte att få ihop kalkylen enligt Länsstyrelsens rapport: *Läget i länet – Bostadsmarknaden i Stockholms län 2024*. Hushållens minskade konsumtionsutrymme till följd av de senaste årens höga inflation gör att allt färre kan efterfråga nyproduktion.

Planeringsförutsättningar för den kommunala koncernen Stockholms stad

Stockholms stad har i grunden en bra ekonomi, men samtidigt finns utmaningar. Åtgärder för att anpassa verksamheten för en långsiktigt uthållig ekonomi är nödvändiga för att klara framtida verksamhetsutmaningar och investeringsbehov, inte minst till följd av ändrad demografi.

Återhämtningen i ekonomin väntas inledas andra halvåret 2025 men lågkonjunkturen består och arbetslösheten är tydligt förhöjd ännu till slutet av 2026. Till följd av tidigare hög inflation och ett förändrat ränteläge har kommunernas reala skatteunderlag minskat, se nedan graf från Sveriges Kommuner och Regioner (SKR).

Därtill har stadens avgifter till det kommunala utjämnningssystemet fortsatt att öka, och förväntas fortsätta öka.

Investeringsbehoven för att möta välfärdsuppdraget och klimatomställningen har ökat. Den kommunala koncernens kapitalkostnader har därför ökat de senaste åren och förväntas öka ytterligare kommande år, vilket påverkar de investerade verksamheterna direkt. Indirekt påverkas även driftverksamheten, genom till exempel ökade hyreskostnader. Även stadens invånare påverkas genom bland annat höjda hyror, taxor och avgifter.

De demografiska förändringarna förväntas ge ökade kostnader inom äldreomsorgen. Att säkra kompetensförsörjningen inom äldreomsorgen blir en stor utmaning när andelen personer i förvärvsaktiv ålder minskar. Förskolan och skolan påverkas av det lägre barnafödandet, vilket innebär minskat behov av omsorg. För att minska kostnaderna i motsvarande omfattning som antal barn minskar ställs höga krav på lokalplanering och flexibilitet i verksamheterna. Befolkningsförändringarna genererar nya investeringsbehov samtidigt som det finns reinvesteringsbehov i befintliga anläggningar.

De ekonomiska resurserna är begränsade och prioriteringar kommer att vara nödvändiga, inte minst kopplat till investeringar och finansieringen av dessa.

Skatteunderlagsutveckling

Stadens finansiering bygger till övervägande del på skatteintäkter som är beroende av såväl stadens som rikets skatteunderlag och på det kommunala utjämnningssystemet. Under år 2025 förväntas skatteunderlaget öka med 4,2 procent vilket är i nivå med det historiska genomsnittet för tioårsperioden 2014 – 2023. Även skatteunderlagstillväxten i reala termer är stark år 2025.

Under åren 2026 – 2028 väntas en konjunkturuppgång och tillsammans med en sjunkande inflation, finanspolitiska stimulanser och försvarsupprustningen förutses den nominella skatteunderlagstillväxten öka i linje med det historiska genomsnittet. Prognosen är dock något lägre för år 2026 och den ekonomiska återhämtningen och en starkare skatteunderlagstillväxt väntas bli tydligare från år 2027. Vidare urholkas skatteunderlaget av den allmänna prisuppgången och den reala ökningen blir därför lägre.

Tabellen nedan visar prognosen för hur skatteunderlaget utvecklas nominellt och realt mellan år 2023 och 2027.

Stockholms stads skatteunderlagsutveckling

Procentuell förändring i jämförelse med föregående år

	2024	2025	2026	2027	2028
Nominellt skatteunderlag	3,7	4,2	4,1	4,5	4,3
Regelförändringar	-0,2	-0,3	0,1	0	0
Prisökning	4,5	-0,2	2,9	2,8	3,0
Realt skatteunderlag	-0,6	4,7	1,1	1,6	1,3

Källa: SKR

Skatteintäkterna för Stockholms stad beräknas bli 278 mnkr högre än budget år 2025 och åren 2026-2028 prognostiseras ett något

bättre skatteunderlag i jämförelse med plan i budget 2025, vilket framkommer av tabellen nedan.

Prognos för skatter och utjämnung för Stockholms stad

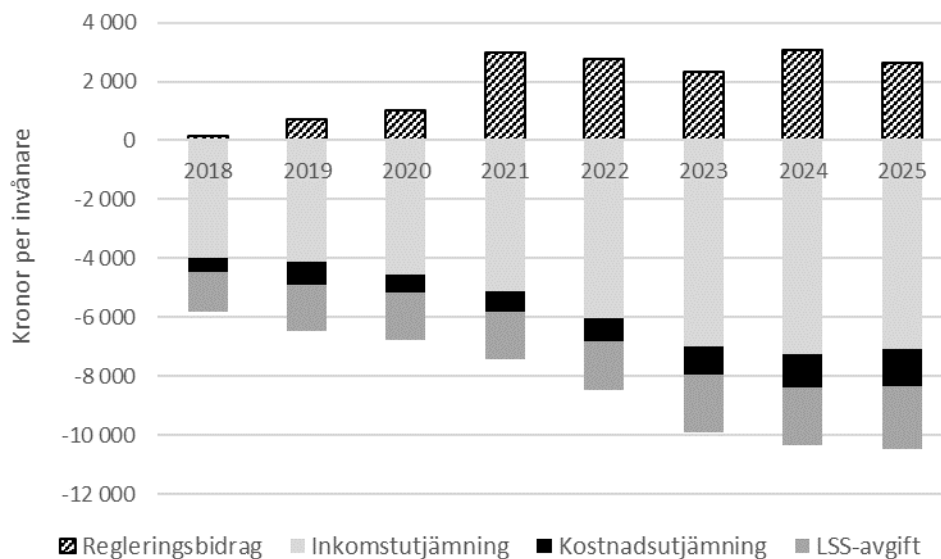
	Budget 2025	Prognos 2025	Prognos 2026	Prognos 2027	Prognos 2028
Skatter	66 538,3	66 384,0	69 279,2	72 411,3	75 531,5
Slutavräkning		268,2			
Begravningsavgift	255,7	255,0	266,2	278,2	75 531,5
Inkomstutjämnung	-6 907,2	-7 024,0	-7 329,7	-7 661,2	
Kostnadsutjämnung	-1 248,8	-1 269,4	-1 227,4	-1 225,1	290,2
Regleringspost	2 332,9	2 632,7	2 321,1	1 748,3	-7 991,4
Fastighetsavgift	1 438,9	1 463,6	1 479,0	1 479,0	-1 226,8
LSS-utjämnung	-2 080,4	-2 102,6	-2 150,2	-2 146,1	-2 149,2
Summa skatteintäkter	60 329,4	60 607,6	62 638,1	64 884,4	67 284,6
Differens jmf med budget/plan mnkr		278,2	198,7	249,9	
Nettoökning, Summa skatteintäkter mot föregående år			3,4 %	3,6 %	3,7 %

Källa: Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), april 2025

Stockholms stads utgifter till det kommunala utjämnungssystemet

Det kommunala utjämnungssystemet ska skapa likvärdiga ekonomiska förutsättningar för alla kommuner och regioner så att de kan tillhandahålla service oberoende av skattekraft och kostnader som inte går att påverka. Systemet ska utjämna för strukturella skillnader mellan regioner och kommuner i inkomster och kostnader samt för kommunernas LSS-kostnader (lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade). Regleringsbidraget ingår också i systemet och är statens sätt att reglera sitt generella bidrag till kommunerna. Detta bidrag är lika stort per invånare i alla kommuner och uppgår till 2 644 kr år 2025 vilket för Stockholms stad blir totalt 2,6 mdkr. År 2025 betalar Stockholms stad en avgift till inkomst- och kostnadsutjämnungen om 8,3 mdkr eller 8 330 kr per invånare. Därtill kommer avgiften till LSS-utjämnungen som uppgår till 2,1 mdkr eller 2 112 kr per invånare. Utvecklingen över tid per invånare framgår av diagrammet nedan.

Kommunalekonomisk utjämning inklusive LSS, avgift/bidrag per invånare åren 2018 – 2025 för Stockholms stad

Källa: SCB

Sedan år 2018 har stadens avgift till inkomst- och kostnadsutjämningen i det närmaste fördubblats. Regleringsbidraget ökade under pandemiåren då staten ökade sitt anslag till kommunerna till följd av bland annat uteblivna skatteintäkter. Stadens avgift till LSS-utjämningen har ökat med 58 procent sedan år 2018.

En parlamentarisk utredning har utvärderat samtliga delar av utjämningssystemet, inklusive LSS-utjämningen, och lämnat förslag till förändringar. Utredningen som var klar i juli 2024 har ännu inte remitterats.

Vårpropositionen

Den 15 april presenterade regeringen den ekonomiska vårpropositionen med riktlinjer för den ekonomiska politiken och vårändringsbudgeten för 2025. Regeringen konstaterar att svensk ekonomi befinner sig i en lågkonjunktur som riskerar att bli utdragen till följd av osäkerheten i världsekonomin.

I vårändringsbudgeten föreslår regeringen satsningar om sammanlagt 11,5 mdkr för år 2025 varav drygt en tredjedel (4,3 mdkr) går till ett tillfälligt höjt rotavdrag. Inga nya generella medel till kommunerna har aviserats. Nedan sammanfattas några av förslagen som berör kommunerna år 2025. Dessa kan även få påverkan på åren 2026–2028. Hur stor del Stockholm kan tilldelas av de medel som föreslås tillföras kommuner, är ännu inte klart.

- Skolans huvudmän *kompenstras för ökade kostnader i samband med att de nationella proven* våren 2025 fick genomföras på papper i stället för digitalt, med 82 mnkr.
- Skolans huvudmän får nya obligatoriska uppgifter för att *stärka skolsäkerheten och tryggheten i landets skolor* och tillförs 68 mnkr årligen. För 2025 tillförs 53 mnkr för resterande delen av året.
- Ett nytt statsbidrag för *säkerhetsåtgärder i skolor* införs 2025 för tekniska lösningar som passersystem, skalskydd eller kamerabevakning, totalt 300 mnkr.
- Statsbidraget riktat till skolhuvudmännens arbete med *skolsociala team* ökas med 50 mnkr.
- Anslaget till Statens institutionsstyrelse höjs för att *öka antalet platser på särskilda ungdomshem* med, 200 mnkr.
- Kommunerna tillförs ökat stöd för *placeringskostnader* i den sociala barn- och ungdomsvården med 100 mnkr.
- För att öka tillgången till *gymnasial yrkesutbildning på Komvux* tillförs huvudmännen 200 mnkr och för att öka tillgången till *korta yrkeshögskoleutbildningar* tillförs 320 mnkr. För Stockholms stad får statsbidraget ingen direkt inverkan då staden inte har möjlighet att söka finansiering för ytterligare platser utifrån nuvarande regelverk.
- Arbetsförmedlingen tillförs medel för 2025 att fördela till kommuner med hög arbetslöshet, vilket beräknas möjliggöra cirka 15 000 *sommarjobb för ungdomar*.
- Anslaget till *Klimatklivet för klimatinvesteringar* på lokal och regional nivå minskar för 2025, med 2,2 mdkr från tidigare förslag på 3,5 mdkr. Dessa medel omfördelas till Industriklivet, som inte omfattar kommuner och regioner. Från 2026–2030 ökas ramen med 1,9 mdkr för att klara fleråriga utbetalningar av stödet.

Pensionskostnader

Under de senaste åren har stadens utgifter för pensioner varit höga. I prognosen för 2025 och framåt beräknas dessa minska, bland annat för att inflationstakten gått ner vilket ger lägre kostnader för att värdesäkra förmånsbestämda pensioner.

Stadsledningskontoret grundar sin bedömning av de kommande årens pensionskostnader på beräkningar från pensionsbolaget KPA. Kostnaderna för 2026 beräknas ligga på cirka 4 mdkr, vilket är ungefär samma nivå som för 2025. För åren 2027 och 2028 beräknas kostnaderna bli mellan 4 och 4,5 mdkr per år, vilket tyder på att de då har stabiliserat sig.

Samtidigt finns en osäkerhet i prognoserna, eftersom den globala ekonomin är osäker och framtiden svår att förutse. Om inflationen skulle börja stiga igen, kan pensionskostnaderna komma att öka.

Verksamhetens behov och utveckling

Staden står inför förändrade behov i verksamheten, av lokaler och av kompetenser till följd av den demografiska utvecklingen. De äldsta i befolkningen förväntas öka mest och barn och unga i skolålder förväntas minska. Utvecklingen leder till att antalet i förvärvsaktiv ålder inte förväntas räcka till för att täcka personalbehovet i offentlig sektor. För Stockholms stad förväntas personalbehovet öka med knappt tre procent de kommande tio åren. Kraftigast ökning förväntas inom äldreomsorgen.

Stadens investeringar i infrastruktur, samhällsservice och bostäder påverkas också av demografin men även av klimatomställningen. Här utmanas staden av ett högre kostnadsläge, till följd av senare års ekonomiska utveckling i omvärlden, och av stadens skuldutveckling. Investeringarna ger ett mervärde men ökar även drift- och kapitalkostnaderna, vilket kan leda till minskat ekonomiskt utrymme för verksamheterna. Stadens nämnder och bolag behöver fortsätta arbeta för att genomföra investeringsplanen med en hög egenfinansieringsgrad för att upprätthålla en långsiktig god ekonomisk hushållning.

Staden har även ett fortsatt behov av att bland annat utveckla trygghetsarbetet, säkerhetsarbetet, arbetet för att motverka välfärdsbrott samt för att anpassa socialtjänsten utifrån de krav nya socialtjänstlagen ställer.

Kompetensförsörjning

Kompetensförsörjning blir en allt större utmaning för Stockholms stad som arbetsgivare och kan på sikt få konsekvenser för både verksamhet och ekonomi.³ För Stockholms stad är behovet särskilt fokuserat till äldreomsorgen, både hemtjänst och vård- och omsorgsboende. Inom förskola och grundskola minskar istället personalbehoven till följd av den demografiska utvecklingen. Det innebär att staden behöver arbeta aktivt med omställning för att så långt det är möjligt undvika uppsägningar och långsiktigt säkra kompetensförsörjning och kvalitet i verksamheterna.

Inom äldreomsorgen ställer verksamhetens ökade komplexitet krav på att en större andel av omvårdnadspersonalen är undersköterskor. Digitaliseringen innebär att både kunskapskrav och arbetssätt

---

³ Till grund för avsnittet ligger Stockholms stads prognos de kommande tio åren, 2025–2034, för personal- och rekryteringsbehov i den egna verksamheten samt för personalbehovet i de verksamheter som staden finansierar (dnr. KS 2025/402)

förändras vilket medför behov av kompetensutveckling för redan anställda, ställer krav på förmåga till omställning och att hantera förändring. Det krävs även god språklig förmåga, ett område inom vilket staden fortlöpande behöver genomföra utvecklingsinsatser, för att säkerställa kompetensförsörjning och en verksamhet av hög kvalitet. Nyexaminerade behöver i många fall allt mer en omfattande introduktion och även handledning. Sammantaget innebär det högre kostnader för att rekrytera och behålla medarbetare.

En allt hårdare konkurrens om arbetskraften, utifrån förändringar i demografin, förändringar i samhället som försvarets tillväxt och den gröna omställningen samt den tekniska utvecklingen, ställer krav på nytänkande och proaktivitet. Det handlar om att utveckla och behålla medarbetare, utveckla arbetssätt och digitala lösningar samt attrahera nya medarbetare och kompetenser.

Det finns även ett antal utredningar och lagförslag som på olika sätt påverkar kompetensförsörjningen. Det handlar bland annat om utökade registerkontroller, språkkrav i äldreomsorgen, personalförsörjning inom det civila försvaret, omställning till en långsiktigt hållbar socialtjänst och lönetrasparensdirektivet.

Personalbehov i stadens verksamheter

Personalbehovet förväntas öka med totalt knappt 3 procent de kommande tio åren, 2025-2034. Behoven varierar kraftigt mellan verksamheterna.

Inom äldreomsorgen väntas den största ökningen. Personalbehovet beräknas öka med 37 procent inom hemtjänst och med 35 procent inom vård- och omsorgsboende. Förskoleverksamheten prognostiseras minska med i genomsnitt 1 procent under hela prognosperioden. Verksamhetsområdet fritid och kultur väntas öka med 7 procent under prognosperioden. Inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning väntas personalbehovet öka med 5 procent och inom individ- och familjeomsorg beräknas personalbehovet minska marginellt. För grundskolan och den anpassade grundskolan väntas personalbehovet minska med 11 procent under prognosperioden.

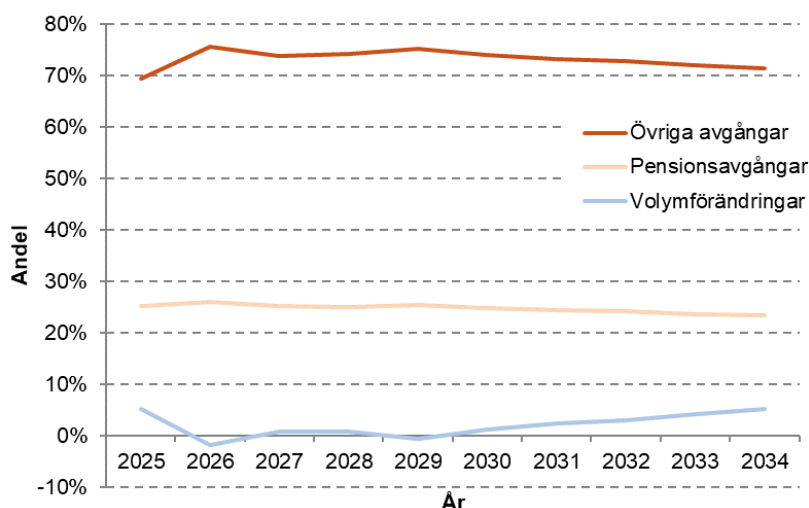
Rekryteringsbehov till verksamhet i stadens regi

Rekryteringsbehovet beror dels på befolkningsutvecklingen, dels på den befintliga personalens rörlighet samt på eventuella effektiviseringar och kompetensförändringar i verksamheten. Ytterligare en faktor som påverkar rekryteringsbehovet, främst i äldreomsorgen, är målet om att alla tillsvidareanställda som arbetar deltid ska erbjudas heltid.

Rekryteringsbehovet till stadens egen verksamhet beräknas uppgå till omkring 5 500 individer per år i början av prognosperioden (2025–2034) och väntas sedan öka till cirka 5 600 individer i slutet av perioden.

Som framgår av figuren nedan beror i snitt 73 procent av det årliga rekryteringsbehovet på att medarbetare lämnar staden på egen begäran (övriga avgångar i diagrammet). Pensionsavgångarna svarar för omkring 25 procent av rekryteringsbehovet. En mindre andel av det årliga rekryteringsbehovet förklaras av volymförändringar i stadens verksamheter. Det pekar på vikten av proaktivt arbete för att behålla och utveckla redan anställda för att minska rekryteringsbehoven.

Orsaker till rekryteringsbehov staden totalt, andel

Lokalförsörjning

Stadens behov av lokaler utgår från verksamhetens behov och påverkas av den demografiska utvecklingen. Stadens befolkningsprognos, som beskrivs närmare längre upp under avsnittet *Demografisk utveckling* på sidan 7, visar att de äldsta i befolkningen väntas öka mest samtidigt som barn i förskoleåldern väntas minska fram till år 2030.

Utvecklingen är utmanande och ställer höga krav på förmågan att ställa om. De senaste årens stigande inflation och högre räntenivåer komplicerar bilden ytterligare, då detta har lett till att stadens hyreskostnader har ökat och utgör en allt större del av verksamhetens kostnader. Stadens hyreskostnadsutveckling påverkas även av de investeringsutgifter som genereras av planerade lokalförändringar, till exempel nybyggnation och lokalanpassning. Hyreskostnaden, förutsatt en antagen kostnadsutveckling om 2 procent, kan komma att öka från dagens

cirka 5,5 mdkr till 7 mdkr år 2035⁴. Denna ökning motsvarar cirka 400 mnkr i dagens penningvärde, vilket är ökningen enligt nämndernas lokalförsörjningsplaner (volymförändring).

Fram till 2035 bedöms hyreskostnaden för förskola öka, främst på grund av planerad nyproduktion. Hyreskostnaderna för bostäder för sociala ändamål förväntas också öka. Äldreboendeplaneringens utmaning med samtidigt underhålls- och platsbehovsökning kommer att påverka kostnadsutvecklingen inom verksamhetsområdet. Utbyggnaden av bostäder för särskild service⁵ förväntas också öka i nästintill samtliga boendekategorier.

Trygghet- och säkerhet

Det säkerhetspolitiska läget har försämrats och nivån av dödligt våld ligger fortsatt på en hög nivå. Den kommunala koncernen behöver därför fortsatt och i hög takt utveckla förmågan att agera förebyggande och prioritera trygghets- och säkerhetsarbetet.

Arbetet med att öka tryggheten är långsiktigt och behöver fortsätta genom förebyggande och sociala insatser samt investeringar i offentlig miljö. Arbetet med att motverka gängkriminalitet, våldsbejakande extremism och dödligt våld behöver därför fortsätta bedrivas på bred front.

Återuppbyggnaden av totalförsvaret kräver omfattande beredskapssatser i stadens verksamheter både i närtid och på sikt, exempelvis i form av kontinuitetshantering av samhällsviktig verksamhet, utvecklat befolkningsskydd, stärkt säkerhetsskydd samt kompetensförstärkningar.

Hotbilden mot staden omfattar även cyberkriminalitet som i sin tur finansierar olika typer av organiserad brottslighet. Den nya cybersäkerhetslagen (NIS2) kommer kräva fortsatt vidareutveckling av stadens ledningssystem för informationssäkerhet och en mer utvecklad it-säkerhetsarkitektur.

Varu- och tjänsteförsörjning

Kommunkoncernen köper in varor, tjänster och byggentreprenader för ungefär 46 mdkr.

Inköp är ett viktigt verktyg för att minska verksamheternas miljö- och klimatbelastning. Samhällsutvecklingen och omvärlds-

---

⁴ I beräkningen ingår inte tillkommande äldreboende eller gruppboende eftersom dessa inte ingår i lokalförsörjningsplanerna. Det konstateras att nybyggnation och renovering av äldreboenden kommer innebära ökade hyreskostnader för nämnderna.

⁵ Beviljas enligt socialtjänstlagen (2001:453) eller lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

situationen visar dessutom att frågor som försörjningsberedskap, informationssäkerhet och arbetet för att motverka välfärdsbrott måste ta större plats i inköpsarbetet. Staden har höga ambitioner inom alla dessa områden vilket också kräver noggrann kontroll av leverantörer vid upphandling och aktiv avtalsuppföljning, inte minst i syfte att motverka välfärdsbrottslighet. För att klara detta behöver stadens inköpsfunktioner ha resurser såväl vad gäller kompetens som system.

Ekonomiskt bistånd

Mellan januari 2024 och januari 2025 har antalet biståndshushåll, totalt utbetalat ekonomiskt bistånd samt medelbidraget ökat med 3,5, 8,3 respektive 4,6 procent. En liknande utveckling förväntas i närtid. Antalet biståndshushåll 2025 förväntas uppgå till 7 550 i genomsnitt per månad och för år 2026 förväntas biståndshushållen uppgå till 7 798 i genomsnitt per månad.

Stadens kostnadsutveckling inom ekonomiskt bistånd bedöms framförallt bero på arbetsmarknadsläget, uppräknings av riksnormen samt hur framgångsrik staten och staden är vad gäller att hjälpa nyanlända att etablera sig på arbetsmarknaden och bli självförsörjande samt att bryta långtidsarbetslöshet. Samhällsvägledning samt tidiga och individanpassade arbetsmarknadsinsatser bedöms vara effektiva verktyg för att motverka en negativ utveckling.

Pedagogiska verksamheter

De demografiska förändringarna ställer höga krav på den pedagogiska verksamhetens flexibilitet och förmåga att ställa om utifrån nya förutsättningar, som väntas vara långvariga. Personalomställningar och anpassningar av befintligt lokalbestånd är nödvändiga när barnantalet minskar. Anpassningar behöver dock ses i relation till vikten av att upprätthålla geografisk rådighet samt ett helhetsperspektiv i förhållande till alternativ användning inom staden.

Stadens preliminära befolkningsprognos visar att antalet barn och unga i förskole- och skolålder väntas minska fram till 2034. Nedan sammanfattas förändringarna. För mer detaljer om prognosen hänvisas till avsnittet *Demografisk utveckling* på s.7 i ärendet.

Enligt stadens preliminära befolkningsprognos förväntas antalet barn i förskoleålder (1–5 år) minska med ungefär 2 500 barn under perioden 2026–2028. Barnantalet förväntas fortsätta minska fram till år 2029 och därefter öka långsamt igen, men inte återgå till samma nivåer som under den senaste femårsperioden. Den förväntade totala förändringen i barnantal fram till 2034 motsvarar

en minskning om 3,1 procent, den största förändringen förväntas under de närmaste fyra åren med en minskning om 4,9 procent från innevarande år till 2028.

Antalet barn och unga i grundskoleålder (6–15 år) förväntas minska med ungefär 4 500 under perioden 2026–2028. Under hela perioden 2025 till 2034 förväntas antalet barn och unga i grundskoleåldern minska med 13 100, vilket motsvarar 12,7 procent. Nedgången förväntas vara relativt jämn fördelad under perioden på mellan 1–2 procent per år.

Antalet unga i gymnasieålder (16–19 år) förväntas öka med ungefär 800 under perioden 2026–2028, från 42 400 innevarande år till 43 200 år 2028, för att sedan minska fram till och med 2034 då antalet unga i gymnasieåldern förväntas uppgå till 40 500. Det innebär en total minskning om 1 900 elever, vilket motsvarar 4,6 procent. Minskningen är störst i slutet av prognosperioden.

Äldreomsorg

År 2025 förväntas de som är 65 år eller äldre utgöra cirka 16,6 procent av Stockholms stads befolkning enligt stadens preliminära befolkningsprognos. Åldersgruppen över 80 år ökar snabbast, från cirka 42 800 år 2024 till närmare 64 200 år 2034. De allra äldsta, över 90 år, beräknas öka från cirka 7 500 till 12 800 personer år 2034. För mer detaljer om prognosen hänvisas till avsnittet *Demografisk utveckling* på s. 7 i ärendet.

Trots ökningen av antalet äldre i befolkningen har biståndsbedömd äldreomsorg minskat under ett antal år, något som inte nödvändigtvis speglar utvecklingen av behov utan kan bero på förändrad benägenhet att söka äldreomsorg. En minskning kan även bero på förändrade attityder hos äldre, ökad kännedom om tillgänglig hjälp och förändringar i biståndsbedömningar. Orsakerna till minskad omsorgskonsumtion analyseras löpande. Teknologiska och medicinska framsteg kan minska behovet av omsorg genom att skapa bättre förutsättningar till god hälsa och stärkt självständighet.

Kompetensförsörjningen är en av äldreomsorgens stora utmaningar på sikt, till följd av demografiska förändringar. När allt fler äldre ska vårdas i det egna hemmet kommer hemtjänsten att behöva fler medarbetare samt medarbetare med hög och bred kompetens.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Allt fler personer med funktionsnedsättning blir äldre vilket ökar behovet av anpassade boenden och aktiviteter för målgruppen för att säkerställa en god livskvalitet. Även antalet personer som har

multidiagnoser samt samsjuklighetsproblematik ökar och förväntas fortsätta öka under perioden.

Vuxenboende och daglig verksamhet har under de senaste 10 åren ökat stadigt med 3,9 respektive 5,3 procent. En förklaring till den stora ökningen, utöver stadens befolkningsökning, är att neuropsykiatriska diagnoser har ökat kraftigt. Barnboende har minskat i antal från 94 för 10 år sedan till 76 under 2024.

Korttidsvistelse har minskat med drygt 4 procent under de senaste 10 åren men har ökat något igen under senaste två åren. Från och med 2025 erbjuds även insatsen korttidsvistelse dagtid som inte kräver övernattning. Korttidstillsyn började mätas som prestation 2017 och har sedan dess ökat med närmare 29 procent.

Individ- och familjeomsorg

Den nya socialtjänstlagen kräver omställning mot en kunskapsbaserad, tillgänglig socialtjänst med tidiga insatser utan behovsprövning. Verksamheterna behöver bland annat anpassa öppettider, placering och digitala kontaktvägar. Omställningen kommer initialt leda till ökade kostnader för att på sikt minska. Staden får statsbidrag till och med 2028 för omställningen till en ny socialtjänstlag. Bedömningen är att effekterna inte kommer att få genomslag på fyra år och att det är av stor vikt att staden får fortsatt statligt stöd även efter 2028.

Inom socialtjänstens område pågår en rad statliga utredningar som rör barn och unga i kriminalitet. Beroende på vad de slutliga utfallen av lagförslagen blir kan det bidra till nya, förändrade, kostsamma och utmanande arbetssätt inom socialtjänstens barn- och ungdomsvård. Stadens framtida kostnadsutveckling inom verksamhetsområdet beror framförallt på hur placeringskostnaderna inom barn och unga utvecklas. Dessa kostnader har ökat stadigt under de senaste fem åren. I de fall placering är oundviklig behöver eftervården efter placering prioriteras hårdare för att undvika nya och kostsamma placeringar. Vårdkedjan behöver stärkas, både innan och efter placering för att uppnå bättre resultat.

Flyktingmottagande/nyanlända

Regeringen har beslutat att totalt 5 600 nyanlända ska omfattas av anvisningar enligt bosättningslagen under 2025. Av dessa planeras 129 personer att anvisas till Stockholms stad.

Enligt nuvarande beslut upphör det tillfälliga skyddet för ukrainska medborgare enligt massflyktsdirektivet att gälla efter den 4 mars 2026. Idag finns inga direktiv kring vad som gäller efter att massflyktsdirektivet upphör. En person som haft uppehållstillstånd med tillfälligt skydd i ett år kan folkbokföras. Personer med

uppehållstillstånd enligt massflyktsdirektivet som folkbokförs efter den 1 november 2024 har inte rätt till socialförsäkringsförmåner som baseras på bosättning, till exempel barnbidrag och bostadsbidrag. Dessa undantag kan innebära ökat behov av ekonomiskt bistånd för ukrainare som folkbokförs i staden. Det finns en risk att etableringsersättningen, särskilt för barnfamiljer, inte räcker för uppehälle och hyra.

Investeringar

Den kommunala koncernen genomför omfattande investeringar för att utveckla och upprätthålla infrastruktur, samhällsservice och bostäder, utifrån bland annat behov av miljö- och klimatanpassning och demografiska förändringar.

Befintlig investeringsplan, enligt budget 2025, omfattar totalt:

Mnkr	2024	2025	2026	2027	2028	2029
INVESTERINGSPLAN, bruttoutgifter för stadens nämnder	-11 541,3	-9 781,8	-8 758,6	-7 628,3	-6 423,0	- 6 373,9
TOTAL INVESTERINGSPLAN, bruttoutgifter för bolag i koncernen Stockholms Stadshus AB samt stadens nämnder.	-25 252,3	-23 730	-23 481,8	-23 340,8	-21 932,9	-22 045,9

Nämndernas och bolagens utgifter har varit höga de senaste åren då flera stora stadsutvecklingsprojekt, infrastrukturprojekt och byggande av bostäder och lokaler för samhällsservice är i genomförandeskede samtidigt. De största är investeringsprojekten Slussen som genomförs av exploateringsnämnden och Stockholms Framtida Avloppsrening som genomförs av Stockholm Vatten och Avfall AB. Den höga investeringsnivån är i förhållande till graden av finansiering med egna medel utmanande. Hur investeringarna finansieras har en långsiktig effekt på skuldutveckling och räntekostnader.

Investeringar i nya tillgångar som exempelvis byggnader, vägar och parker ger mervärden, men även ökade drift- och kapitalkostnader. Detta kan leda till ett minskat ekonomiskt utrymme för verksamheterna om inte investeringarna också leder till lägre driftskostnader eller ökade externa intäkter.

Kommunkoncernens investeringsvolym kräver stark styrning, samordning och prioriteringar. En långsiktigt hållbar finansiering genom balans mellan eget och lånat kapital kräver fortsatt prioritering utifrån risk och genomförbarhet samt en tydlig uppföljning av avvikelser i förhållande till beslut. Det är nödvändigt med väl avvägda beslut tidigt i varje enskilt projekt. Ett bedömt ökat behov av ersättningsinvesteringar ska täckas av prognostiserade avskrivningar.

En utmaning för investeringsverksamheten har varit utvecklingen av entreprenad- och byggkostnadsindex. På det nationella planet ökar satsningar inom beredskap och försvar vilket kan påverka kostnadsutvecklingen framåt. Till det påverkar de demografiska förändringarna lokalbehoven, med en tydlig växling från behov av utbyggnad av pedagogiska lokaler till fokus på omsorgslokaler.

Budget- och prognosnivåerna på markpriserna i befintliga projekt, som bidrar till finansieringen av exploateringsprojekt, kvarstår eller sjunker tillbaka beroende på varierande efterfrågan och förutsättningar för olika projekt. Samtidigt som det finns behov av återhållsamhet avseende stadens investeringar kan en minskad framdrift även minska exploateringsinkomsterna. Det är viktigt att hitta en balans mellan utgifter och inkomster över åren eftersom exploateringsprojekt både bidrar till och driver stadens övriga investeringar.

Medfinansiering

Stockholms stad medfinansierar satsningar på väg- och spårtrafiken i ett antal statliga och regionala infrastrukturprojekt. Beslutade åtaganden innebär utbetalningar om genomsnittligen 1,9 mdkr per år under åren 2025–2028.

Utbetalningarna till medfinansiering avser utbyggnad av tunnelbanan inom ramen för Stockholmsförhandlingen samt utbetalningar för kollektivtrafikobjekten i Sverigeförhandlingen. Medfinansieringen av projekt Tvärbana Norr och bussterminalen vid Slussen bedöms avslutas under perioden.

Egenfinansieringsgrad för investeringar

Egenfinansieringsgraden visar hur stor del av årets investeringar som har finansierats med egna medel. I beräkningen av nyckeltalet ingår kortfattat överskottet från den löpande verksamheten, försäljningsinkomster samt det utrymme som avskrivningar och avsättningar ger. Målsättningen är att Stockholms stads egenfinansieringsgrad ska uppgå till 100 procent på lång sikt men den kan avvika enskilda år.

Egenfinansieringsgraden inklusive försäljningsutgifter och utbetalningar till medfinansiering för den kommunala koncernen uppgick 2024 till 61 procent vilket betyder att investeringarna, framförallt inom bolagskoncernen, delvis har finansierats via lån. Beräknat på ett genomsnitt de senaste fem åren ligger egenfinansieringsgraden för den kommunala koncernen på cirka 78 procent. Den låga finansieringsgraden beror främst på höga investeringsnivåer och utbetalningar till statliga och regionala infrastrukturprojekt.

Prioritering och egenfinansiering

Kommunkoncernens upplåningskostnad, och på sikt låneutrymme, är beroende av starka finansiella nyckeltal. Det medför att investeringsplanerna måste genomföras med en hög egenfinansieringsgrad för att upprätthålla en långsiktig god ekonomisk hushållning. Nämnder och bolagsstyrelser behöver fortsätta arbeta med att balansera investeringsnivån mot förväntade resultat, inkomster och avskrivningar samt genom att förstärka finansieringen genom externa bidrag.

Nämnder med stora investeringsvolymen redovisar årligen ett underlag med prioritering av projekt över 50 mnkr inför flerårsplanen. Inför budget 2026 omfattar den prioriterade investeringsportföljen totalt cirka 90 mdkr varav drygt 60 procent utgör återstående investeringar fram till 2048. Den totala återstående investeringsplanen mellan 2026–2030 omfattar cirka 42 mdkr.

Exploateringsnämnden står för merparten (55 procent) av investeringarna under planperioden, varav 29 procent i genomförandeskedan. Trafiknämnden har främst prioriterat projekt i genomförandeskede och reinvesteringsprojekt. Merparten av fastighetsnämndens prioriterade investeringsprojekt, cirka 75 procent, innebär upprustning och utveckling av fastigheter och anläggningar för kultur och idrott. Flertalet av dessa är fortfarande i ett planeringsskede.

Den planerande utbyggnadstakten av kommunal service är en konsekvens av befolkningsutvecklingen och bostadsutbygganden, där prognoserna nu är osäkra. Infrastruktur som parkering, vatten-, avlopps- och återvinningsanläggningar, fibernät med mera behöver utvecklas i takt med den planerade bostads- och befolkningsutvecklingen. Det ömsesidiga beroendet ger konsekvenser för framdriften varför stark samordning mellan nämnder och bolag krävs och utvecklingen behöver följas noggrant. Lokalresursplanen är viktig i den kommunala koncernens lokalförsörjningsarbete.

Inkomsterna från markförsäljning i samband med exploatering uppgick under 2024 till 1,8 mnkr. Exploateringsnämndens prognos för 2025 uppgår till 1,15 mdkr men därefter bedömer nämnden att de kommer att uppgå till 4 mdkr per år i genomsnitt. Precis som på utgiftssidan är prognoserna i högsta grad beroende av marknadsutvecklingen.

Ej aktiverbara investeringsutgifter

En del investeringsutgifter ska enligt kommunal redovisningsnormering omföras till driftbudgeten, och får därmed direkt resultatpåverkan. Kassaflödet, självkostnaden, lönsamheten och finansieringen för respektive projekt påverkas inte av den redovisningsmässiga hanteringen.

Kostnaderna kan översiktligt beskrivas som fasta och rörliga ej aktiverbara kostnader hos de investeringstunga nämnderna. För dessa kostnader, exempelvis för rivning och sanering, bedömer investerande nämnder i budgetunderlag för 2026 ett behov om i genomsnitt 370 mnkr per år 2026 - 2028. Den prognostiserade volymen kan komma att variera vid förskjutningar av projekt i investeringsplanen. Stadsledningskontoret bedömer att därför att prognosen är osäker och att den även är låg i förhållande till tidigare år varför extra medel behöver avsättas. Medel för ej aktiverbara investeringsutgifter, som inte är kopplad till egen personal, reserveras i CM 5. Egen personal inryms i driftramar.

Nämndernas kapitalkostnader

Nämndernas prognos de närmaste tio åren indikerar att kapitalkostnaderna kommer att öka från 5,7 mdkr 2026 till 7,8 mdkr 2035. De bedömda avskrivningarna bedöms öka från 3,1 till 4,2 mdkr. Avskrivningar bedöms utgöra cirka 55 procent av kapitalkostnaderna under perioden.

Stadsledningskontoret gör dock bedömningen, mot bakgrund av dels den volym som i balansräkningen ligger som pågående projekt (29,1 mdkr i bokslutet för 2024), dels planerad investeringsvolym, att avskrivningarna kan komma att öka med ytterligare cirka 250 mnkr per år och uppgå till upp mot 4.4 mdkr år 2030.

Skuldutveckling och finansiering av investeringar

Den kommunala koncernens skuld är stor i nominella termer, cirka 80 mdkr, och stiger fortsatt snabbt eftersom investeringarna lånefinansieras till en betydande del. En ökad skuldsättning innebär ökade räntekostnader, försvagad finansiell ställning och att kreditbetyget riskerar att försämrats, vilket i sin tur leder till att lånekostnaderna ökar ytterligare.

Finansiering av investeringar

Lönsamma investeringar kan lånefinansieras och skulden kan tillåtas öka snabbt under en begränsad period så länge skuldbördan är hanterbar. Sedan 2010 uppvisar Stockholms stad en i stort sett obruten årlig skuldökning som sammantaget resulterat i en skulduppbyggnad om 80 mdkr. Kommunfullmäktige beslutar om ett maxbelopp för stadens tillåtna externa upplåning. Maxbeloppet,

som syftar till att ha kontroll över och begränsa stadens skuldsättning, uppgår nu till 110 mdkr. Sedan 2010 har beloppet justerats uppåt vid åtta tillfällen i takt med att skulden ökat.

Den kommunala koncernens egengenererade medel inklusive försäljningar bedöms falla från en nivå om cirka 14 mdkr ned mot 9 till 10 mdkr om året kommande år. Detta är främst beroende högre utbetalningar till medfinansiering, minskning av förväntade försäljningar av mark samt lägre budgeterade avsättningar⁶ till bland annat pensioner kommande år.

I 2025 års budget uppgår den kommunala koncernens beslutade investeringar till i genomsnitt cirka 22 mdkr om året. Många projekt är beslutade sedan lång tid tillbaka och befinner sig i genomförandefas. Om investeringsbudgeten genomförs i sin helhet och inga extraordinära intäkter erhålls skulle det betyda att skulden kan komma att öka med upp mot 12 mdkr om året. Historiskt har koncernen dock genomfört knappa 90 procent av den årliga investeringsbudgeten.

De finansiella kostnaderna

År 2022 steg räntorna snabbt i omvärlden såväl som i Sverige. Den kommunala koncernens räntekostnader har ökat från cirka 290 mnkr 2021 till cirka 1 900 mnkr 2024. Prognosen för stadens genomsnittliga låneränta, som ligger till grund för bolagskoncernens ränta samt för nämndernas internränta, visar att räntan närmar sig 3 procent. Vid en skuldnivå om 100 mdkr innebär det en årlig räntekostnad för den kommunala koncernen på 3 000 mnkr, det vill säga tio gånger kostnaden år 2021.

Ökade kapitalkostnader till följd av investeringar och högre räntor tar upp allt större utrymme i stadens budget och försämrar resultatnivåerna i stadens bolag. Ökade kostnader påverkar också stadens hyror för exempelvis skolor, förskolor och äldreboenden.

Utöver skuldökningen behöver staden även finansiera om den existerande skulden. Detta betyder att stadens totala upplåningsbehov kan uppgå till 25 mdkr om året. Ett så stort upplåningsbehov innebär att staden kan behöva ge ut obligationer i fler valutor, som exempelvis euro. Det kan staden hantera, men det medför bland annat ökade kostnader för valutasäkring samt kostnader för att etablera sig och verka på nya lånemarknader.

---

⁶ Avsättningar belastar resultatet direkt, men inte likviditeten förrän utbetalning sker. I mellanperioden kan dessa medel användas till exempelvis investeringar

Hållbara finanser över tid

För en långsiktigt hållbar ekonomi behöver både resultat, investeringar och likviditet beaktas. Eftersom den kommunala koncernen redan idag har en betydande skuld behöver skuldökningen begränsas för att upprätthålla hållbara finanser och handlingsutrymme framåt. Det kan ske genom:

- en reducerad investeringsvolym
- utökade tillgångsförsäljningar
- högre resultat i de kommunala bolagen
- budgeterat överskottsmål i den kommunala verksamheten
- externa investeringsbidrag

Sammanfattningsvis är den kommunala koncernens budgeterade investeringsvolymerna fortsatt höga samtidigt som de egengenererade medel som finns tillgängliga för att finansiera investeringarna minskar. Staden har samtidigt stora utbetalningar som avser medfinansiering av statliga infrastrukturprojekt kommande år. Det medför att skulden ökar i snabb takt och att stadens finansiella ställning, och därmed kreditvärdighet, löper risk att försämrast. Detta skulle i sin tur medföra en risk för sämre lånevillkor och ökade kostnader för att hantera upplåningen.

Ökade försäljningar av icke-strategiska tillgångar skulle i det korta perspektivet kunna bromsa skuldökningen och ge tid och möjlighet att anpassa de årliga investeringsutgifterna så att dessa ligger mer i linje med den kommunala koncernens egen betalningsförmåga. En långsiktig balans mellan resultat, skuld och investeringar ger sammantaget Stockholm långsiktigt hållbara finanser.

Ett nödvändigt arbete för att begränsa skuldutvecklingen pågår och detta arbete behöver fortsätta under planperioden.

Resultatbudget

I resultatbudgeten nedan presenteras reviderad plan för 2026 och 2027 i jämförelse med plan för 2026-2027 som beslutades i samband med budget 2025. Planen har uppdaterats med SKRs senaste skatteunderlagsprognos, per 29 april 2025. Inga kostnadsposter har uppdaterats.

Mnkr	Budget 2025	Plan 2026	Reviderad plan 2026	Plan 2027	Reviderad plan 2027
Verksamhetens intäkter	9 690,5	9 829,2	9 829,2	9 969,5	9 969,5
Verksamhetens kostnader (-)	-63 148,1	-63 565,6	-63 565,6	-63 756,9	-63 756,9
Avskrivningar (-)	-3 000,9	-3 209,8	-3 209,8	-3 482,3	-3 482,3
Central medelsreserv (-)					
Oförutsedda behov	-1 097,0	-1 097,0	-1 097,0	-1 097,0	-1 097,0
Prestationsreserv	-563,3	-2 336,7	-2 336,7	-3 618,9	-3 618,9
Ej aktiverbara investeringsutgifter	-675,0	-675,0	-675,0	-675,0	-675,0
Anslagsfinansierad del av pensioner/arbetsgivaravgifter m.m.	-2 035,3	-1 963,5	-1 963,5	-2 003,1	-2 003,1
Verksamhetens nettokostnader	-60 829,1	-63 018,4	-63 018,4	-64 663,7	-64 663,7
<i>Relativförändring</i>		3,6%	0,0%	2,6%	0,0%
Skatter	66 538,3	69 220,6	69 279,2	72 085,5	72 411,3
Begravningsavgift	255,7	265,4	266,2	275,7	278,2
Inkomstutjämning	-6 907,2	-7 189,9	-7 329,7	-7 491,2	-7 661,2
Kostnadsutjämning	-1 248,8	-1 251,7	-1 227,4	-1 257,2	-1 225,1
Regleringspost	2 332,9	2 041,4	2 321,1	1 677,2	1 748,3
Fastighetsavgift	1 438,9	1 438,9	1 479,0	1 438,9	1 479,0
LSS-utjämning	-2 080,4	-2 085,3	-2 150,2	-2 094,4	-2 146,1
Verksamhetens resultat	-499,8	-579,0	-380,3	-29,2	220,7
Finansiellt resultat (exkl. utdelning)	119,9	375,1	375,1	140,7	140,7
Utdelning Stockholms Stadshus AB	340,0	340,0	340,0	340,0	340,0
Disposition/avsättning begravningsfond	40,0	28,8	28,8	26,7	26,7
Resultat efter finansiella poster	0,1	164,9	363,6	478,2	728,1
Förändring av redovisat eget kapital	0,1	164,9	363,6	478,2	728,1